

LATVIEŠU VALODA STUDENTIEM

Mācību līdzeklis
latviešu valodas kā svešvalodas apguvei

1460 88

Rīga 2012

Saturs

Priekšvārds	4
1. nodaļa. Studenti un profesori	5
2. nodaļa. Grāmatas un kino	15
3. nodaļa. Dzimšanas diena	26
4. nodaļa. Valodas un tautības	40
5. nodaļa. Ģimene	53
6. nodaļa. Pie jūras	62
7. nodaļa. Ēdiens un nauda	73
8. nodaļa. Apģērbs	88
9. nodaļa. Laiks	98
10. nodaļa. Māja	109
Pārbaude (1)	120
11. nodaļa. Cilvēka izskats	123
12. nodaļa. Cilvēka raksturs un oma	134
13. nodaļa. Sports	147
14. nodaļa. Izglītība un darbs	159
15. nodaļa. Pavasara tradīcijas	170
16. nodaļa. Pa labi un pa kreisi	181
17. nodaļa. Rīga	193
18. nodaļa. Zooloģiskajā dārzā	203
19. nodaļa. Politika	215
20. nodaļa. Tūrisms Latvijā	227
Pārbaude (2)	239
Gramatikas tabulas	242
Vārdu saraksts	251
Klausīšanās uzdevumu teksti	273
CD saturs	280

Priekšvārds

Šī mācību grāmata ir domāta studentiem, kas dažādu valstu augstskolās apgūst latviešu valodu. Grāmata izmantojama neatkarīgi no studentu dzimtās valodas un stundās lieto tās starpniekvalodas.

Strādājot ar šo grāmatu, studenti bez iepriekšējām latviešu valodas zināšanām pakāpeniski attīstīs visas valodas prasmes: viņi iemācisies klausīties, runāt, lasīt un rakstīt latviski. Īpaša uzmanība veltīta tekstu un vingrinājumu daudzveidībai. Klausīšanās prasmes attīstībai nepieciešams darbs ar CD, kurā ierunāti dialogi un teksti un ierakstīti dažādi klausīšanās uzdevumi. Mācību līdzeklis piedāvā iespēju apgūt valodu līdz vidējā līmeņa pirmajai pakāpei (B1).

Pārskats par nodaļas tematiem un apgūstamajām valodas struktūrām ir dots katras nodaļas sākumā. Dialogi un lasāmie teksti palīdz apgūt samērā lielu vārdu krājumu — kopumā ap 2200 vārdu. Gramatikas apguvē studenti balstās uz piemēriem un pakāpeniski nonāk pie likumībām un struktūru lietojuma. Katras nodaļas beigās tiek piedāvāti daži pārbaudes uzdevumi, pēc 10. un 20. nodaļas pārbaudes darbi par desmit nodaļās apgūto. Grāmatas beigās ir gramatikas tabulas un grāmatā izmantoto vārdu saraksts.

Sirsniņu paldies sakām Latviešu valodas aģentūrai par atbalstu manuskripta izstrādē un grāmatas izdošanā, kā arī visiem kolēgiem un studentiem, kas ir izmēģinājuši topošās grāmatas daļas un dalījušies savā pieredzē.

Visiem, kas izmantos šo grāmatu mācot un mācoties latviešu valodu, novēlam labu veiksmi un prieku darbā!

Inga Klēvere-Wälchli un Nicole Nau

Grāmatā izmantotie simboli un apzīmējumi

Klausieties!

Lasiet!

Atbildiet uz jautājumiem!

Svarīgi!

vīriešu dzimte

sieviešu dzimte

teksti un dialogi

gramatika

valodas lietojums

Izmantotie saīsinājumi

adj.	adjektīvs
adv.	adverbs
vsk.	vienskaitlis
dsk.	daudzskaitlis
nom.	nominatīvs
ģen.	ģenitīvs
akuz.	akuzatīvs
dat.	datīvs
lok.	lokatīvs
nelok.	nelokāms vārds
s. / siev. dz.	sieviešu dzimte
v. / vīr. dz.	vīriešu dzimte
sar.	sarunvalodas vārds
žarg.	žargonisms
dem.	deminutīvs

1 STUDENTI UN PROFESORI

Temati

- Iepazīšanās, sasveicināšanās
- Universitāte, studenti, profesori, studijas
- Domāt, jautāt, atbildēt

Gramatika, valodas lietojums

- Darbības vārdū tagadne (*būt, studēt, dzīvot, domāt, meklēt* u. c.)
- Noliegums (*neesmu, nav, nestudē*)
- Lietvārdu dzimte, skaitlis, locījumi (nominatīvs, lokatīvs, akuzatīvs)
- Personu vietniekvārdi (nominatīvs)
- Īpašības vārdi (nominatīvs)
- Jautājumi ar *vai, kas, kur* un *ko*

Ievads

Labrīt!
Labdien! **Atā!**
Labvakar! Uz redzēšanos!
Ar labu nakti!
Visu labu!

Teksti un uzdevumi

- Labdien!
- Labdien. Lūdzu?
- Kafiju, lūdzu.
- Lūdzu.
- Paldies!

Kafiju, lūdzu!

Kur notiek saruna?

- a) kafejnīcā
- b) operā
- c) bibliotēkā

- Toms: Sveiks! Vai tu esi Jānis no Valmieras? Vai atceries?
- Jānis: Protams! Tu esi Toms. Kā iet? Tu tagad esi Rīgā?
- Toms: Jā, es tagad dzīvoju Rīgā. Es esmu students. Un tu?
- Jānis: Es arī! Es studēju ekonomiku Latvijas Universitātē. Ko tu studē?
- Toms: Es studēju angļu filoloģiju.
- Jānis: Filoloģiju? Es domāju, ka filoloģiju studē tikai meitenes!
- Toms: Ko tu runā! Angļu valoda taču ir ļoti svarīga. Angliski runā visā pasaulē. Un angļu literatūra! Šekspīrs, Hemingvejs...
- Jānis: Atvaino! Tas bija joks. Es vienmēr jokoju. Kur tu dzīvo?
- Toms: Es dzīvoju kopmītnē. Tu arī?
- Jānis: Jā, es arī dzīvoju kopmītnē, Tālivalža ielā.
- Toms: Tad mēs esam kaimiņi.

Esmu students

1.1. Atbildiet uz jautājumiem!

Jautājumi

Kas te runā?

Kas ir Jānis?

Kas ir Toms?

Ko studē Jānis?

Ko studē Toms?

Kur ir Toms un Jānis?

Kur dzīvo Toms?

Kur dzīvo Toms un Jānis?

Kur runā angļiski?

Atbildes

Te runā Toms un Jānis.

Jānis ir students.

Jānis studē ekonomiku.

Toms un Jānis ir kafejnīcā.

Toms dzīvo Rīgā.

Angļiski runā.

Vai...	Jā, ...	Nē, ...
... tu esi Jānis?	... es esmu Jānis.	... es neesmu Jānis.
... Māris ir students?	.... viņš ir students.	.... viņš nav students.
... tu studē ekonomiku?	... es studēju ekonomiku.	... es nestudēju ekonomiku.
... tu dzīvo Rīgā?	... es dzīvoju Rīgā.	... es nedzīvoju Rīgā.

1.2. Atbildiet uz jautājumiem ar *jā* vai *nē*!

Vai Jānis ir students?

Jā, Jānis **ir** students.

Vai Toms ir profesors?

Nē, Toms **nav** profesors.

Vai Toms dzīvo Rīgā?

Jā, Toms **dzīvo** Rīgā.

Vai Toms dzīvo Londonā?

Nē, Toms **nedzīvo** Londonā.

Vai Jānis studē ekonomiku?

.....

Vai Toms studē ekonomiku?

.....

Vai angļu valoda ir svarīga?

.....

Vai Jānis joko?

.....

Vai filoloģiju studē tikai meitenes?

.....

1.4. Papildiniet!

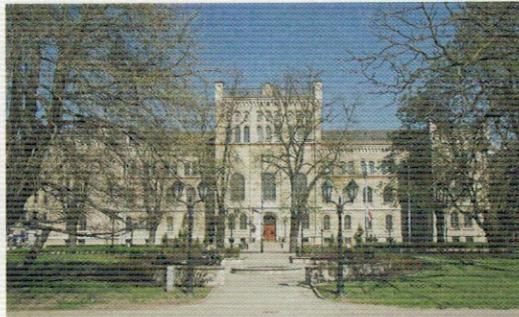
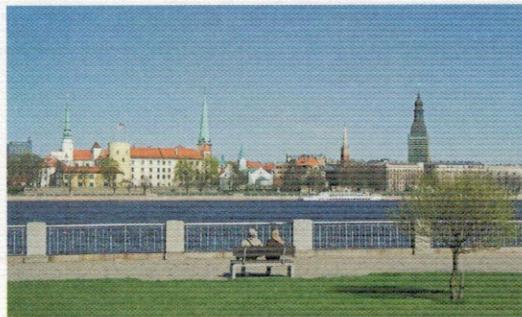
es	studēju	nestudēju	dzīvoju	nedzīvoju
tu	studē	nestudē	dzīvo	.....
viņš, viņa	.....	.....	.....	.....
viņi, viņas	studē	.....	dzīvo	.....
mēs	studējam	.....	.....	.....
jūs	studējat	.....	.....	.....

	bū-t	nebū-t
es	esmu [æsmu]	neesmu [nææsmu]
tu	esi [esi]	neesi [neesi]
viņš, viņa viņi, viņas	ir	nav [nau]
mēs	esam [æsam]	neesam [nææsam]
jūs	esat [æsat]	neesat [nææsat]

Kas? Kur?

Tā ir Rīga.
Jānis tagad dzīvo Rīgā.

Tā ir universitāte.
Toms studē universitātē.

1.4. Pabeidziet teikumus!

Paraugs. Studenti ir kafejnīcā.

Žans dzīvo _____ (Parīze).

Profesori ir _____ (opera).

Studenti dzīvo _____ (kopmītne).

Džons dzīvo _____ (Londona).

Angļu valodā runā _____ (visa pasaule).

Lietvārds: nominatīvs un lokatīvs

Nominatīvs (kas?)	Lokatīvs (kur?)	Nominatīvs (kas?)	Lokatīvs (kur?)
Rīg-a	Rīg-ā	universitāt-e	universitāt-ē
Latvij-a	Latvij-ā	pasaul-e	pasaul-ē
London-a	London-ā	Parīz-e	Parīz-ē
Varšav-a	Varšav-ā	Berlīn-e	Berlīn-ē

1.5. Atbildiet uz jautājumiem!

Kur tu tagad esi?

Kur runā angļiski?

Kur tu dzīvo?

Kur runā latviski?

Kur tu studē?

Kur runā franciski?

Kas ir interesants?

Ekonomika ir interesanta.

Filoloģija ir interesanta.

Vēsture ir interesanta.

Ko viņi studē?

Jānis studē ekonomiku.

Toms studē filoloģiju.

Baiba studē vēsturi.

Par lietvārdu akuzatīvu sk. 2. nodaļā.

1.6. Strādājiet pāros! Jautājiet un atbildiet!

Kā tevi sauc? Mani sauc...

Kur tu tagad esi?

Vai tu studē?

Vai tu studē ekonomiku? Ko tu studē?

Vai tu dzīvo Rīgā? Kur tu dzīvo?

Studenti un studentes

Toms: Tur ir meitenes. Ejam!

Sveikas! Vai te ir divas brīvas vietas?

Ilze: Ir.

Jānis: Vai drīkstam traucēt?

Ieva: Lūdzu. Jūs netraucējat.

Jānis: Es esmu Jānis, un tas ir Toms. Mēs esam studenti. Vai jūs arī esat studentes?

Ilze: Jā, mēs abas studējam Latvijas Kultūras akadēmijā. Mani sauc Ilze...

Ieva: Un es esmu Ieva. Šodien ir mūsu pirmā diena universitātē. Viss vēl ir jauns un mazliet svešs...

Toms: Mēs abi arī esam pirmā kurga studenti. Es—angļu filoloģijā, bet Jānis studē ekonomiku. Ko jūs studējat?

Ilze: Vēsturi un folkloru.

Ieva: Mēs tagad ejam—pirmā lekcija! Visu labu!

Jānis: Paga... Vai jūs esat brīvas... šovakar?

Ilze: Kāpēc tu tā jautā?

Jānis: Varbūt ejam uz kino? Kino „Rīga” ir laba filma.

Ieva: Kāpēc ne?

Ilze: Labi, ejam. Atā!

(puiši savā starpā)

Toms: Nu, ko tu domā?

Jānis: Es domāju, ka viņas ir ļoti jaukas.

Toms: Un skaistas.

Jānis: Mmm, sevišķi Ieva...

(meitenes savā starpā)

Ieva: Nu, ko tu domā?

Ilze: Neko. Viņi ir jauki.

Ieva: Es domāju, ka Toms ir foršs puisis...

Kas te runā?

Kur viņas studē?

Ko viņas studē?

Toms ir **students**.

Viņš ir students.

Toms un Jānis ir **studenti**. **Viņi** ir studenti.

Toms, Jānis, Ilze un leva ir studenti.

Kas jūs esat—students vai studente, studenti vai studentes?

Leva ir **studente**.

Viņa ir studente.

Ilze un leva ir **studentes**.

Viņas ir studentes.

1.7. Ierakstiet!

viņš ir	viņi ir	viņa ir	viņas ir
students	studenti	studente	studentes
profesors	profesori	profesore	
		docente	
	bibliotekāri		
dekanš			
		rektore	

Toms ir **jauns** students.

viens jauns students

◦ Toms un Jānis ir **jauni** studenti.

divi jauni studenti

Viņi visi ir jauni studenti.

Leva ir **jauna** studente.

viena jauna studente

Ilze un leva ir **jaunas** studentes.

divas jaunas studentes

1.8. Ierakstiet, kādi viņi ir!

jauns, skaists, jauks, svarīgs, interesants, brīvs, labs, foršs

Paraugs. *Jānis domā, ka leva ir skaista*.

1. Leva domā, ka Toms ir _____.
2. Toms un Jānis ir _____ puiši.
3. Pirmā lekcija ir ļoti _____.
4. Lekcijas vienmēr ir _____.
5. Meitenes Rīgā ir ļoti _____.
6. Jānis un Ilze ir _____ studenti.
7. Pirmā kursa studenti vienmēr ir _____.
8. Vai te ir vēl viena _____ vieta?
9. Vai mūsu lektors ir _____?
10. Viņa ir ļoti _____ profesore.

1.9. Ierakstiet!

Paraugs. Tu esi ļoti skaista.

Toms _____ students. Es šodien _____ brīvs. leva _____ ļoti skaista. Mēs _____ jaujas studentes. Vai tu arī _____ students? Viņi _____ profesori. Jūs varbūt _____ pirmā kursa studenti?

1.10. Klausieties un atkārtojiet! [o], [ō] vai [uo]?

joks, jokot, ļoti, domāt, Polija, Toms, Somija, Roma
Stokholma, politika
opera
ekonomika, filozofija, profesors

Džovanni filozofija

Džovanni dzīvo Romā. Viņš ir filozofijas profesors Romas Universitātē.

— Džovanni, filozofi daudz domā, bet studenti daudz runā un jautā. Vai studenti jūs dažreiz netraucē?

— Netraucē. Filozofijā jautājumi ir ļoti svarīgi. Varbūt jūs domājat, ka filozofi vienmēr meklē atbildes? Tā tas nav. Vispirms mēs meklējam jautājumus. Cilvēks, kas nejautā, nedomā. Visa pasaule ir viens milzīgs jautājums. Tāpēc filozofija ir tik interesanta! Atbildes nav tik svarīgas. Vai jūs tā nedomājat?

— Es domāju, ka tas ir ļoti sarežģīts jautājums. Paldies par atbildi... un par jautājumu!

Filozofi daudz domā.

Es arī daudz domāju!
Ko tu domā?
Ko jūs domājat?
Mēs domājam, ka tas ir labs jautājums.
Es tā nedomāju.

Kur dzīvo Džovanni? Kas ir Džovanni? Vai studenti traucē Džovanni? Ko meklē filozofi?

1.11. Lasiet apgalvojumus! Kā jūs domājat?

Filozofija ir ļoti sarežģīta.

Filozofija nav interesanta.

Filozofi ir jocīgi cilvēki.

Jautājumi ir svarīgi, atbildes nav svarīgas.

Normāli cilvēki meklē arī atbildes.

Filozofi daudz strādā.

Cilvēks, kas daudz runā, nedomā.

Studenti vienmēr joko.

Profesori, kas daudz jautā, traucē studentus.

Jā, es arī tā domāju.

Nē, es tā nedomāju.

Es domāju, ka tas tā ir.

Es domāju, ka tā nav.

Varbūt tā ir.

Jā, tā ir.

Nē, tā nav.

Darbības vārds (verbs): tagadne

	domā-t	meklē-t	dzīvo-t	studē-t
es	domā-j-u	meklē-j-u	dzīvo-j-u	studē-j-u
tu	domā	meklē	dzīvo	studē
viņš, viņa viņi, viņas	domā	meklē	dzīvo	studē
mēs	domā-j-am	meklē-j-am	dzīvo-j-am	studē-j-am
jūs	domā-j-at	meklē-j-at	dzīvo-j-at	studē-j-at

1.12. Ierakstiet!

domāt, runāt, jautāt, strādāt, dzīvot, jokot, meklēt, traucēt, studēt
Paraugs. Mēs meklējam atbildes.

1. Viņa _____ : „Kur ir kinoteātris „Rīga”?”
2. Ko tu _____ par lekciju?
3. Es _____ Rīgā un _____ vēsturi.
4. Profesori, docenti un lektori _____ universitātē.
5. Vai tu _____ Latvijas Universitātē?
6. Vai jūs vienmēr _____? Pirmā lekcija taču nav joks!
7. Mēs _____ kinoteātri, kur ir laba filma.
8. Vai Toms _____ angļiski?
9. Tagad ir eksāmens. Mēs nedrīkstam _____.
10. Mūsu profesore vienmēr daudz _____.

Pārbaude

1.13. Jautājiet un atbildiet!

- _____ tevi sauc? Mani sauc _____
_____ tu dzīvo Rīgā? _____
_____ tu dzīvo? _____
_____ tu esi? _____
_____ tu studē? _____

1.14. Ierakstiet!

Toma dienasgrāmata

01.09.2012. Jaunā dzīve! Tagad es esmu students. Un es _____ RĪGĀ!!!! Rīga ir milzīga, bet arī ļoti _____. Te dzīvo _____ cilvēki. Un ļoooooooti skaistas _____. Viena—Ieva... Interesants jautājums: _____ viņa arī _____, ka es esmu _____? Labi, ka arī Jānis _____ ir Rīgā. Viņš studē _____, bet kāpēc? Tas taču _____ interesanti. Varbūt tāpēc viņš _____ joko.

1.15. Ierakstiet!

Ievas dienasgrāmata

1.9.2012. Šodien pirmā diena akadēmijā. Es _____, ka tur ir labs līmenis. Protams, visi lektori nav _____ un visas lekcijas nav _____. Filozofijas profesors ir ļoti _____ cilvēks. Viņš domā, ka jautājumi ir _____, bet atbildes nav _____. Bet studenti ir ļoti _____. Interesanti, ka arī Ilze _____ akadēmijā. Mēs _____ vienā kursā. Viņa vēl _____ vietu, kur dzīvot.

Vārdi un frāzes

ar labu nakti	filoloģija
atā <i>sar.</i>	filozofija
čau <i>sar.</i>	filozofs; filozofe
kā iet?	folklora
kā jūs sauc? kā tevi sauc?	foršs, forša <i>sar.</i>
labdien	iedzert (iedzer, iedzēra)
labrīt	iela
labvakar	iet (iet, gāja)
mani sauc...	interesants, interesanta
mans vārds ir...	jā
paldies	jau
sveiki	jauks, jauka
sveiks	jauns, jauna
uz redzēšanos	jautājums
visu labu	jautāt (jautā, jautāja)
abi; abas	jocīgs, jocīga
akadēmija	jokot (joko, jokoja)
angļiski: angļu valoda	joks
arī	jūs
atbildē	ka
atcerēties (atceras, atcerējās)	kāfejnīca
atvainot (atvaino, atvainoja)	kafija
autors; autore	kaimiņš; kaimiņiene
bet	kāpēc
bibliotēka	kas
bibliotekārs; bibliotekāre	kino
brīvs; brīva	kinoteātris
būt (ir, bija)	ko
cilvēks	komponists; komponiste
darīt (dara, darīja)	kopā
daudz	kopmītne
dažreiz	kultūra
dekāns; dekāne	kur
diena	kurss
dienasgrāmata	kurš, kura
divi, divas	labs, laba
docents; docente	labi
domāt (domā, domāja)	latviešu valoda
drīkstēt (drīkst, drīkstēja)	Latvija
dzīve	latviski
dzīvot (dzīvo, dzīvoja)	lekcija
ekonomika	lektors; lektore
eksāmens	līmenis
es	literatūra
filma	Londona

lūdzu	students; studente
ļoti	studēt (studē, studēja)
mamma	svarīgs, svarīga
mazliet	svešs, sveša
meitene	šodien
meklēt (meklē, meklēja)	šovakar
mēs	tā
milzīgs, milzīga	taču
Minhene	tad
mūsu	tāds; tāda
nē	tagad
nekas	tāpēc
no (+ēgen.)	tas
normāls, normāla	tātad
tad	te
opera	teātris
paga <i>sar.</i>	tētis
par (+akuz.)	tik: tik un tā
Parīze	tikai
parks	to
pasaule	traucēt (traucē, traucēja)
pirmais; pirmā	tu
Polija	tur
politika	un
profesors; profesore	universitāte
protams	uz (+akuz.)
puisis	vai
re	valoda
rektors; rektore	varbūt
Rīga	vārds
Roma	Varšava
runāt (runā, runāja)	vēl
sarežģīts, sarežģīta	vēsture
savs; sava: savā starpā	vienmēr
sevišķs, sevišķa	viens, viena
skaists, skaista	vieta
Somija	viņš; viņa
Stokholma	vispirms
strādāt (strādā, strādāja)	viss; visa